

Aan:

- de voorzitter van provinciale staten van Drenthe
- de leden van de Statencommissie  
Cultuur en Welzijn

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 6 januari 2004

Ons kenmerk 51/7.3/2003011100

Behandeld door mevrouw A.A. Tigelaar (0592) 36 53 44

Onderwerp: Verslag en uitwerking bijeenkomst jongeren met een beperking en vrije tijd

Geachte voorzitter/commissieleden,

In november 2001 hebben provinciale staten besloten eenmalig extra middelen van € 68.000,-- beschikbaar te stellen voor jongeren met een beperking<sup>1</sup> en vrije tijd. Om zicht te krijgen op wat jongeren met een beperking willen in hun vrije tijd, zijn eind september 2002 twee bijeenkomsten georganiseerd.

Hierin hebben jongeren aangegeven wat zij graag in hun vrije tijd willen doen, waar met name behoefte aan is en waar knelpunten zitten.

Dat heeft ertoe geleid dat wij besloten hebben om een website op provinciaal niveau te ontwikkelen, waarop in één oogopslag te zien is welke vrijetijdsvoorzieningen er in Drenthe zijn en in hoeverre deze toegankelijk zijn voor deze jongeren. Daarnaast wordt aan enkele individuele vragen, die door diverse jongeren naar voren zijn gebracht, gehoor gegeven.

Ter informatie voegen wij het verslag van de bijeenkomsten bij. U ontvangt dit op een later tijdstip dan oorspronkelijk de bedoeling was. De reden hiervan is dat wij langer tijd nodig hadden om de inbedding, in casu het beheer en onderhoud van de website, te borgen.

---

<sup>1</sup> Onder jongeren met een beperking wordt verstaan: jongeren in de leeftijd van ongeveer 12 tot 18 jaar met een leermoeilijkheid, chronische ziekte of een verstandelijke, lichamelijke (of gecombineerd) beperking.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):  
it/coll.

## Bijeenkomsten jongeren met een beperking en vrije tijd

### Verslag bijeenkomst jongeren met een lichamelijke functiebeperking

In totaal waren ongeveer 35 mensen aanwezig, waarvan 10 jongeren met een lichamelijke functiebeperking. Deze jongeren hebben allen deel genomen aan het praten over vrije tijdsbesteding.

Daarnaast waren vrijetijdsaanbieders en vertegenwoordigers van gemeenten aanwezig.

Om inzicht te krijgen in de huidige vrijetijdsbesteding, is gestart met te vragen wat deze jongeren nu in hun vrije tijd doen. Daaruit kwam het volgende naar voren:

- veel gebruikmaken van de computer: Internet en chatten;
- paardrijden;
- zwemmen;
- voetbal kijken;
- rolstoeltennis.

Vervolgens is de vraag voorgelegd "Wat zou je willen doen in je vrije tijd?"

De volgende activiteiten zijn genoemd:

- basketballen;
- zeilen;
- badminton;
- muzieklessen volgen;
- skateboarden;
- winkelen in alle winkels;
- naar de discotheek;
- met een leeftijdgenoot die dezelfde interesse(s) heeft activiteiten ondernemen.

Vervolgens werd geïnterviewd welke knelpunten, moeilijkheden zij nu ervaren bij het vormgeven van deze wensen. Daaruit bleek dat bij teamsporten (zoals basketballen) er een minimum aantal deelnemers moet zijn om een team te kunnen formeren. Dat blijkt in de praktijk nogal eens een probleem te zijn om in een bepaalde regio voldoende jongeren met een beperking te vinden die ook graag die sport willen doen. Bij een "gewone vereniging" basketballen kan niet, omdat door de beperking

iemand niet net zo aan het team kan deelnemen als de andere teamleden. Naast het erkende, meestal zichtbare, fysieke probleem voelen jongeren met een beperking zich er niet thuis, omdat zij menen dat zij niet zo functioneren als de andere teamleden zonder beperking.

Sport Drenthe gaf aan dat zij zieldagen voor jongeren met een beperking organiseren. Dat blijkt niet altijd bekend te zijn.

Ook gaf een jongere aan dat zij problemen ervaart bij het volgen van muzieklessen vanwege haar slechthorendheid. Zij zegt: "muziekleraren willen niet harder praten en dan lukt het voor mij niet!" In aanvulling daarop werd gezegd dat het ook nog niet altijd een kwestie van willen is, maar dat ook snel weer vergeten wordt om harder te praten.

Diverse winkels zijn ontoegankelijk voor minder mobiele mensen door het ontbreken van een lift.

Hetzelfde probleem kan zich voordoen bij discotheken. Een alternatief is dat je door anderen naar binnen getild wordt, echter men wil helemaal niet getild worden en zeker niet door zo maar iemand.

Jongeren willen gewoon zelfstandig naar binnen kunnen gaan net als hun leeftijdgenoten zonder beperking.

Ook speelt voor slechtziende jongeren mee dat het in discotheken vaak erg donker is. Bovendien zijn er vaak allerlei hoogteverschillen met kleine trapjes er tussen.

Sowieso dat het voor slechtzienden erg donker is, is al een groot probleem. Maar dan ook nog de inrichting met kleine trapjes, maakt de kans op vallen des te groter. Hierdoor is een slechtziende jongere altijd aangewezen op de hulp van een ander. Soms is er een disco waar je wel naar toe kan, echter die zit in een andere plaats en dan gaat natuurlijk het vervoer een rol spelen.

Bij veel jongeren met een beperking is eigenlijk ook altijd begeleiding nodig. Alleen jongeren willen liever een maatje dan hun ouders.

### **Verslag bijeenkomst jongeren met een verstandelijke beperking of leermoeilijkheid**

Er waren ongeveer 80 mensen aanwezig, waarvan veel jongeren met een verstandelijke beperking of leermoeilijkheid. Er hebben ongeveer 25 jongeren gesproken over hun vrijetijdsbesteding. Ook hier waren de vrijetijdsaanbieders en de gemeenten vertegenwoordigd.

In eerste instantie is gekeken naar hun huidige vrijetijdsbesteding. Deze bleek heel divers te zijn, de volgende activiteiten zijn door de jongeren genoemd:

- computer(les): spelletjes, Internet en chatten;
- paardrijden;
- werken op de kinderboerderij;
- acteren, improviseren;
- wandelen;
- housen;
- zaalvoetbal spelen;
- veel met muziek bezig, keyboard spelen;
- fietsen.

Vervolgens is aan de jongeren gevraagd wat zij graag zouden willen doen in hun vrije tijd. De volgende activiteiten werden door de jongeren genoemd:

- naar een grote ruime disco in de wijk of het dorp gaan;
- glijbanen bij het zwembad;
- mooi opmaken;
- een draaiorgel draaien;
- cursus Radiopresenteren;
- aerobics of steps;
- voetballen bij een "gewone" voetbalclub;
- skeelerclub;
- verdedigingssport/karate;
- crossbaan.

Door een betrokken leerkracht werd nog aangegeven dat het van groot belang is dat er een duidelijk overzicht komt van allerlei activiteiten die in de provincie aanwezig zijn. Het probleem is vaak dat men niet op de hoogte is van de diverse mogelijkheden die er in de provincie toch wel zijn.

Zoals uit het overzicht blijkt zijn de toekomstige wensen heel concreet aangegeven.

Bij de opgesomde wensactiviteiten is ook geprobeerd te vragen naar het doen van deze activiteit bij een gewone club of bij een club waar alleen mensen met een beperking zitten. Totaal gezien geven de jongeren aan dat dit afhankelijk is van de activiteit: deze maakt dat het soms beter is om iets in een aangepaste setting te doen en soms kan het in een reguliere club.

Zo bleek dat het bijvoorbeeld bij verdedigingssporten beter is deze in een aangepaste setting te doen. Omdat de meeste jongeren met een beperking toch wat langzamer zijn, voelt het veiliger en is het ook leuker om dat in een aangepaste groep te doen.

Vooral jongeren die nu voetballen in een aangepaste groep geven aan dat zij graag willen voetballen in een reguliere voetbalclub.

Voor blinden is muziek belangrijk. Zij houden zich veel met muziek bezig: luisteren en spelen, en specifiek voor één jongere ook het presenteren voor de radio.

Als deze jongeren met vakantie gaan is dat veelal met hun ouders. In totaliteit bleek dat zij daar tot op heden tevreden over zijn.

### **Wat kunnen wij uit de twee bijeenkomsten concluderen**

Naast het feit dat het leuk en zeer informatief is om deze jongeren zelf te horen in het provinciehuis, is de volgende hoofdlijn in wensen te constateren.

Belangrijk is het informeren, weten van activiteiten die er zijn en van activiteiten die er aan staan te komen. Deze hoofdlijn is gebaseerd op de volgende onderdelen uit de discussies.

- Vooral de jongeren met een lichamelijke beperking zoeken veel vragen of onderwerpen op Internet op. Tijdens deze bijeenkomst wordt computeren als één van de belangrijkste activiteiten genoemd. Het blijkt voor velen ook een grote hobby te zijn.
- Bij het doen van teamsporten is het een probleem om voldoende teamleden in een bepaalde regio te vinden die ook deze sport willen gaan doen. Het zou handig zijn om een actuele informatiebron te kunnen raadplegen waar in welke plaats(en) wel teamsporten voor mensen met een beperking operationeel zijn.
- Hetzelfde probleem doet zich voor bij activiteiten die een jongere in een regio heel graag wil doen, bijvoorbeeld een cursus radio presenteren. Echter, bij te weinig deelnemers kan bijvoorbeeld een cursus niet van start gaan of gaat deze heel veel geld kosten. Mede door soms relatief geringe deelname, kan een bepaald zeer gewenst vrijetijdsaanbod voor de jongere financieel niet haalbaar zijn.
- Vrijetijdsaanbieders zouden hun aanbod constant moeten actualiseren en op een centraal punt moeten kunnen publiceren. Tijdens de bijeenkomsten bleek regelmatig dat een jongere iets graag wilde (bijvoorbeeld zeilen) waarvan een aanbieder zei dat er bij hem mogelijkheden bestaan. Hieruit blijkt onvoldoende duidelijkheid over de huidige mogelijkheden en waar men dan moet zijn.
- In overleg met jongeren met een verstandelijke beperking of leermoeilijkheid, afhankelijk van de activiteit, moet uitgezocht worden waar de activiteit het beste plaats kan vinden, bij bijvoorbeeld een club specifiek voor jongeren met leermoeilijkheden of bij een club waar iedere jongere naar toe gaat.
- Ook zoeken jongeren vaak een maatje die met hun meegaat naar activiteiten of festiviteiten. Iemand van dezelfde leeftijd en die een bepaalde film, sport of muziektype gewoon ook leuk vindt. Juist het vinden van zo'n maatje is heel erg moeilijk. Dit heeft vervolgens invloed op de zelfstandigheid van deze jongeren.

Het zo goed mogelijk informeren van jongeren over de mogelijkheden van vrijetijdsactiviteiten in de provincie betekent dat evenementen en (grote) festiviteiten vooraf gepubliceerd moeten worden.

Noodzakelijk hierbij is dat aangegeven wordt wat de mate van toegankelijkheid van deze voorzieningen of festiviteiten is voor jongeren met een beperking.

Vooral de jongeren met een lichamelijke functiebeperking zoeken allerlei informatie op Internet en maken heel veel gebruik van dit medium. Ook bij de groep met een leermoeilijkheid of verstandelijke beperking zijn er jongeren die op de computer werken, daarnaast maken ook begeleiders en/of leerkrachten veel gebruik van de computer en Internet.

## Rol van de provincie

Uit de verslagen van beide bijeenkomsten blijkt dat antwoorden die naar aanleiding van de vraag "Wat zou je willen doen in je vrije tijd?" heel divers zijn. Het loopt uiteen van mooi opmaken, glijbanen in het zwembad tot en met een cursus Radiopresenteren.

In totaliteit bezien blijkt de behoefte aan informatie over vrijetijdsactiviteiten in Drenthe, evenementen of festiviteiten die er aan staan te komen, voor vele jongeren en/of hun directe omgeving van groot belang te zijn. Als provincie kunnen wij hier een stimulerende rol in vervullen. Wij kunnen voor actuele informatie zorgen door een digitaal systeem te laten ontwikkelen, ofwel een website waar voor deze doelgroepen duidelijk wordt wat voor activiteiten er zijn en in hoeverre deze voor mensen met een beperking toegankelijk zijn.

### *Initiatief tot informatieverstrekking*

Concreet betekent dit dat er op provinciaal niveau een website ontwikkeld wordt. Ofwel een digitaal actueel informatiepunt waar staat welke vrijetijdsactiviteiten er zijn in Drenthe. Daarbij is essentieel voor deze doelgroepen dat er op de site staat of er bijvoorbeeld een invalidentoilet, ringleiding etc. aanwezig is. Het ontwikkelen van een provinciale website die makkelijk toegankelijk en actueel is, vormt het antwoord op de vraag naar informatie die in de beide bijeenkomsten naar voren is gekomen. Naast het aangeven van mogelijkheden van vrijetijdsbesteding in Drenthe, is het ook van belang dat (grote) evenementen en/of festiviteiten hierop vermeld worden. Waarbij het uiteindelijk moet uitmonden voor vrijetijdsaanbieders, organisatoren van festiviteiten, in een "soort van automatisme" dat aan de website doorgegeven wordt welk evenement of festiviteit waar in Drenthe plaats gaat vinden en welke voorzieningen er zijn voor mensen met een beperking.

De winst die hier uit te halen valt is dat jongeren met een beperking weten welke mogelijkheden er in de provincie zijn, vervolgens kunnen zij op basis van hun interesse hier zelf een keuze in maken. Een niet onbelangrijk effect is dat hun sociale netwerk vergroot kan worden en dat er een grotere kans is op het vinden van een maatje, zoals aangegeven door de jongeren. Een maatje in de zin van een metgezel die het ook leuk vindt om naar dat concert te gaan of ook graag die schildercursus wil volgen. Ofwel de gezamenlijke interesse is het uitgangspunt van "het maatjes zijn".

### *Waarom zijn vrije tijdsvoorzieningen belangrijk?*

Zoals gezegd richten wij ons op vrijetijdsvoorzieningen. Dit is een logische uitwerking naar aanleiding van de twee bijeenkomsten. Echter wat deze keuze nog eens nadrukkelijk onderstreept is het volgende.

- Het recht hebben op volwaardig burgerschap. Dat betekent gewoon naar binnen kunnen waar je wilt en gewoon worden benaderd. Een uitgangspunt dat in de diverse regiovisies wordt verwoord.
- De vermaatschappelijking van zorg: het zo veel mogelijk zelfstandig wonen in de wijk. Het kunnen invullen van de vrije tijd kan een positief effect hebben op het integreren.
- Het bevorderen van bewustwording bij de burger door communicatie over en weer met jongeren met een beperking, betekent in de praktijk dat gekozen moet worden voor thema's die samenhangen met aspecten van het maatschappelijk leven, zoals: vrije tijd: recreatie, theater bezoeken, sporten, muziek en kookles, etc.
- Ook blijkt dat voor veel mensen met een beperking, ongeacht hun leeftijd en beperking(en), vooral het gewoon naar binnen kunnen waar je wilt en gewoon deelnemen aan allerlei activiteiten, een belangrijk maar moeizaam proces is.

### *Succesfactoren voor het opzetten van een website over vrije tijd voor jongeren met een beperking*

Continuïteit van een dergelijke site is essentieel. Als de site tot ontwikkeling komt is ook het actueel zijn ervan van groot belang. Daarnaast is medewerking van aanbieders van vrijetijdsactiviteiten essentieel.

Naar verwachting is het opzetten en adequaat beheren van een website over vrijetijdsactiviteiten voor jongeren met een beperking een taak die goed onder te brengen zal zijn bij de Sociaal Pedagogische Dienst (Spd)-Drenthe (per 1 januari 2004: "MEE Drenthe"). Deze organisatie houdt zich bezig met vrije tijdsconsulentschap gericht op onder andere jongeren met een beperking en heeft in dit kader een goed netwerk op dit terrein. Qua ICT-infrastructuur beschikt de Spd organisatie over voldoende draagkracht (professionaliteit) om op termijn beheer en onderhoud van de site zelf te waarborgen. Zowel de continuïteit als de actualiteit van de site zijn hiermee gewaarborgd.

Een andere belangrijke succesfactor voor het welslagen van een dergelijke site is dat de doelgroep deze weet te vinden. Daarom zal publiciteit rondom de website veel aandacht vergen. In dit kader wordt opgemerkt dat de site kan worden opgenomen in het Portaal Drenthe.

#### *Realiseren van enkele individuele wensen*

Daarnaast is het ook een taak van de provincie om enige relatief kleine wensen, vragen die de jongeren in de bijeenkomsten naar voren brachten, te honoreren. Omdat het soms om vragen gaat die ingevuld kunnen worden door het leggen van de juiste contacten. Te denken valt dan aan een dag naar het draaiorgelmuseum gaan, overleggen met een sportvereniging over materiaalgebruik bij rolstoel-tennis en overleg met een aantal betrokkenen over een voetbaltoernooi voor jongeren. Indien nodig kan gekeken worden of de provincie hier een financiële impuls aan kan geven uit het beschikbare budget. Hiermee willen we laten weten dat we de jongeren serieus nemen, gehoord hebben en bedanken voor hun komst naar het provinciehuis.

#### **Tijdsplanning**

In 2003 zullen enkele individuele vragen nader geïnventariseerd en beantwoord worden.

In 2003 zal gestart worden met de voorbereiding van de ontwikkeling van de website. Start van de ontwerpfase per 1 januari 2004. De site zal in de tweede helft van 2004 operationeel zijn.